

Útbreiðsla, stofnstærðarbreytingar, eggjaframleiðsla og atferli skötuormsins (*Lepidurus arcticus*)

Þorleifur Eiríksson

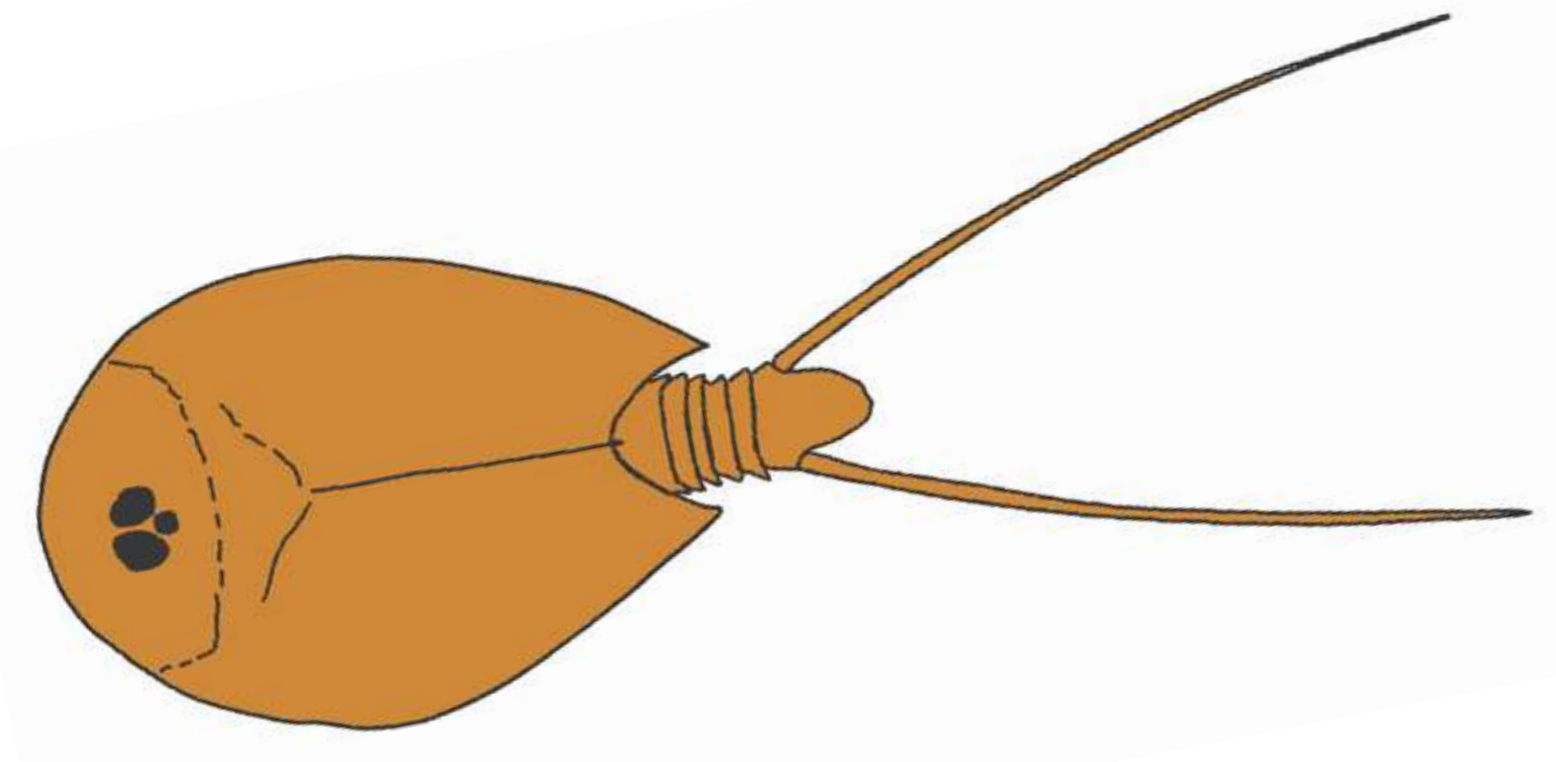
Náttúrustofa Vestfjarða, Aðalstræti 21, 415 Bolungarvík.

Hrefna Sigurjónsdóttir

Kennaraháskóli Íslands, Stakkahlið, 105 Reykjavík.

Hilmar J. Malmquist

Náttúrufræðistofa Kópavogs, Digraanesvegur 12, 200 Kópavogur.

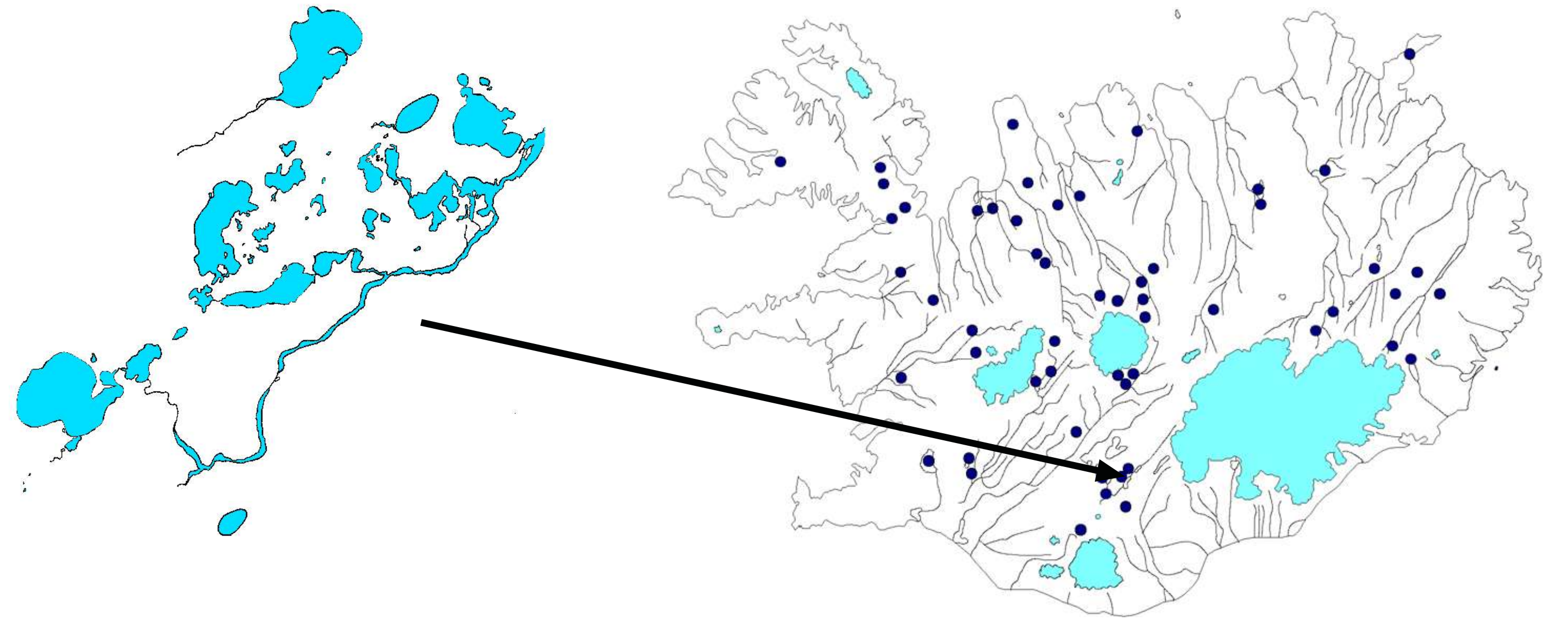
Skötuormurinn (*Lepidurus arcticus*) (Notostraca) er stærst hryggleysinginn í fersku vatni á Íslandi, allt að 5 cm með hala. Hann er algengur í vötnum og tjörnum á hálendinu, sérstaklega þar sem ekki er fiskur. Lítið er vitað um vistfræði og atferli skötuormsins (Einarsson 1979; Fryer 1988).

Rannsóknarsvæðið: Veiðivötn á Landmannaafretti (600 m y.s.)

Þekkt útbreiðsla skötuormsins á Íslandi.

Lífssaga

Skötuormurinn lifir af veturinn sem egg, sem klekjast eftir að ísa leysir í júní. Eftir stuttan tíma í vatnsbolnum leitar lírfan til botns þar sem hún vex hratt. Skötuormurinn vex allt lífið og deyr síðala sumars eða um haustið.

Útbreiðsla skötuormsins á Íslandi er illa þekkt. Hann er algengastur á hálendinu, en á norðurlandi finnst hann líka á láglandi.

Fæðuatferli

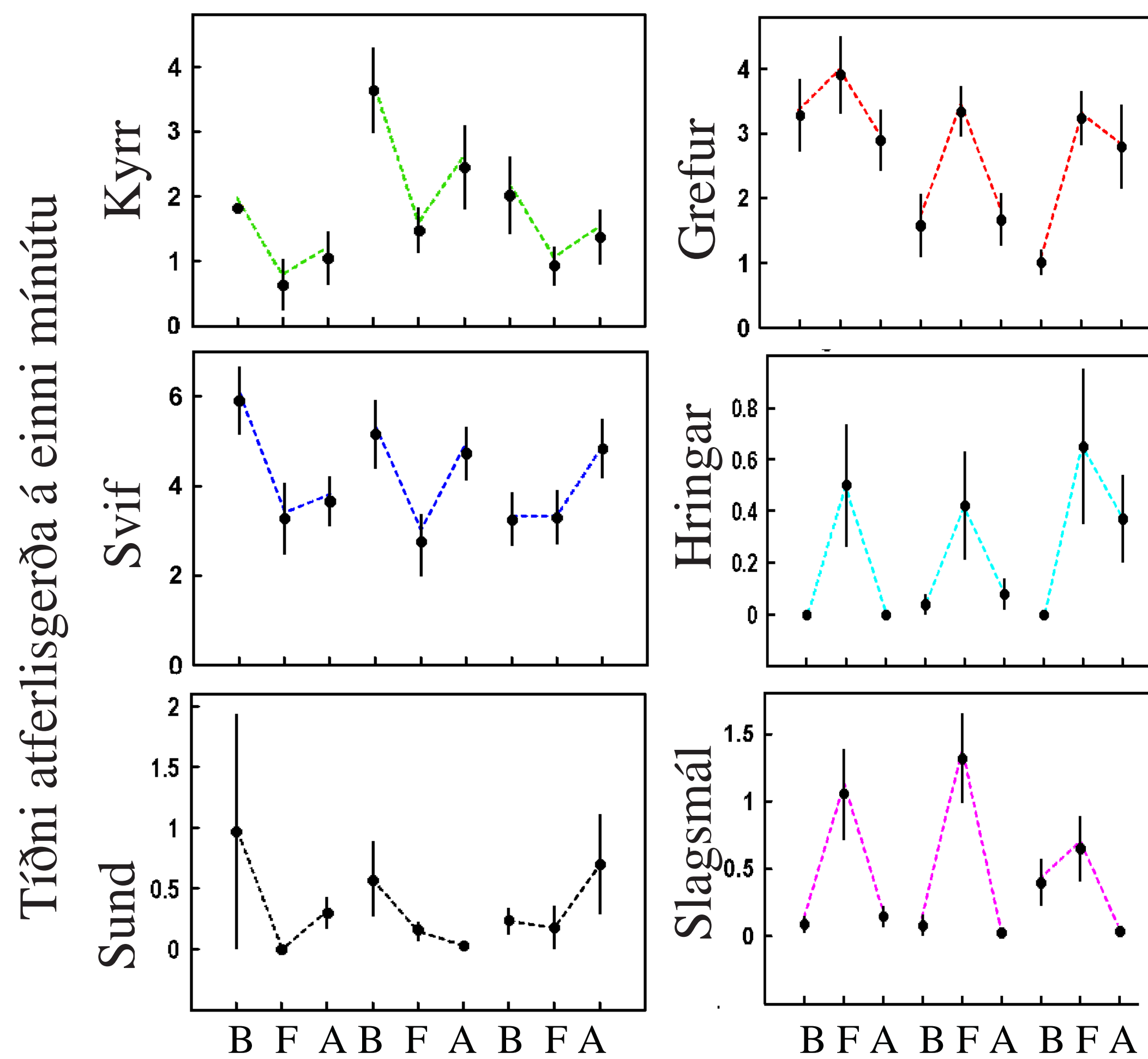
Skötuormurinn er aðallega hrææta en hefur sést éta lifandi dýr.

Dýrin eyða mestum tíma í að svífa yfir botninum of í stórum hringjum., stundum grafa þau eða sitja kyrr háldniðurgráfin í leðjuna

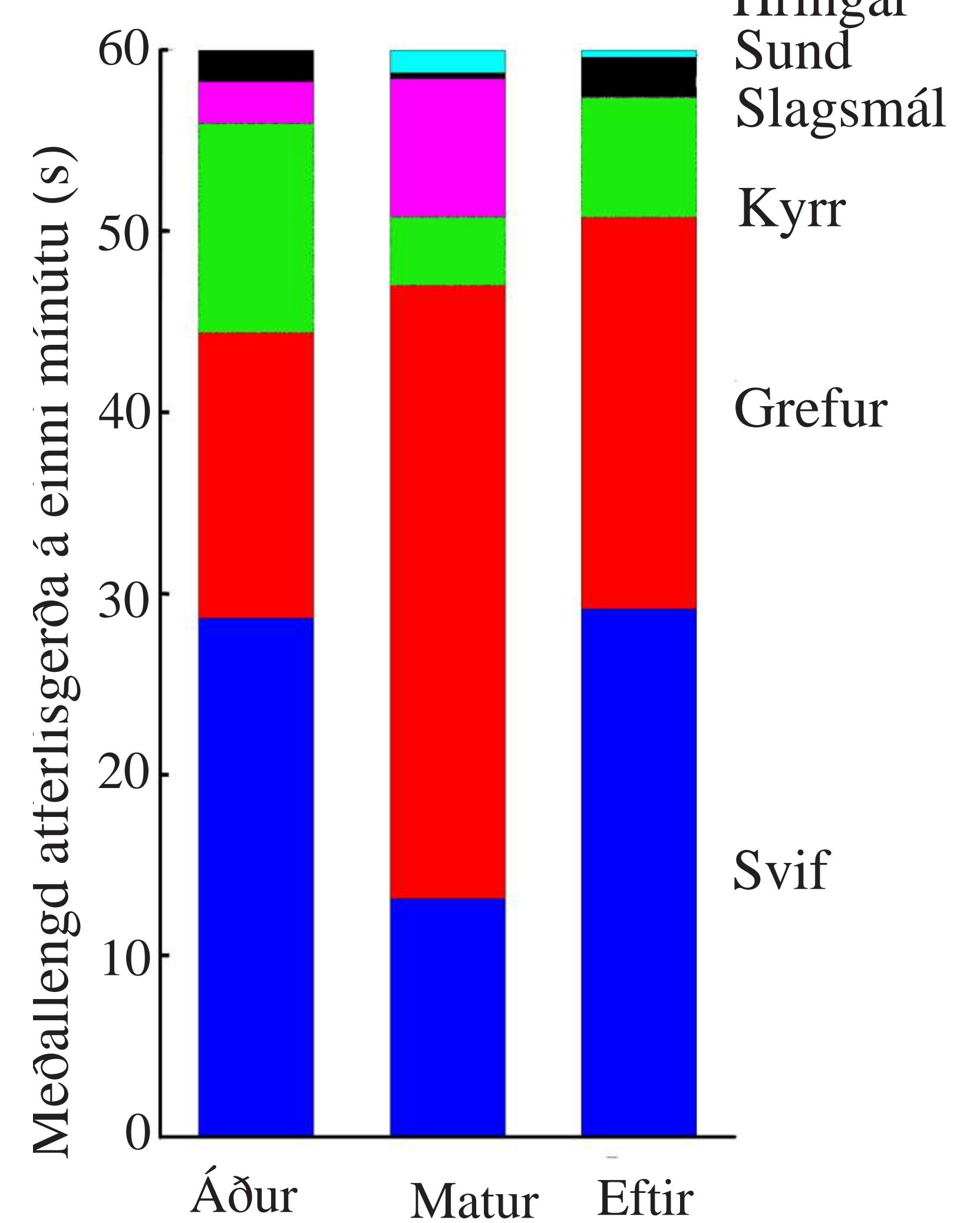
Dýrin verða æstari þegar þau verða vör við mat, gröftur eykst og slagsmál verða tíðari þegar þau finna mat.

Skötuormar sáust stundum ráðast á aðra skötuorma bæði í búrum og úti í náttúrunni

Tíðni Atferlisgerða

Lengd atferlisgerða

Atferlið var skoðað í vatnsbúri með hjálp myndmánda. Dýrin voru vöktuð áður, á meðan og eftir að þeim var gefinn matur. Tilraunin var endurtekin þrisvar sinnum. Atferlisgerðir voru skylgreindar og tíðni og lengd mismunandi gerða reiknað út.

Varpatferli

Skötuormurinn er oftast tvíkynja og kynatferli hefur ekki verið skoðað.

Eggjaframleiðsla fer eftir stærð og byrjar þegar skjaldarlengd er um það bil 7 mm.

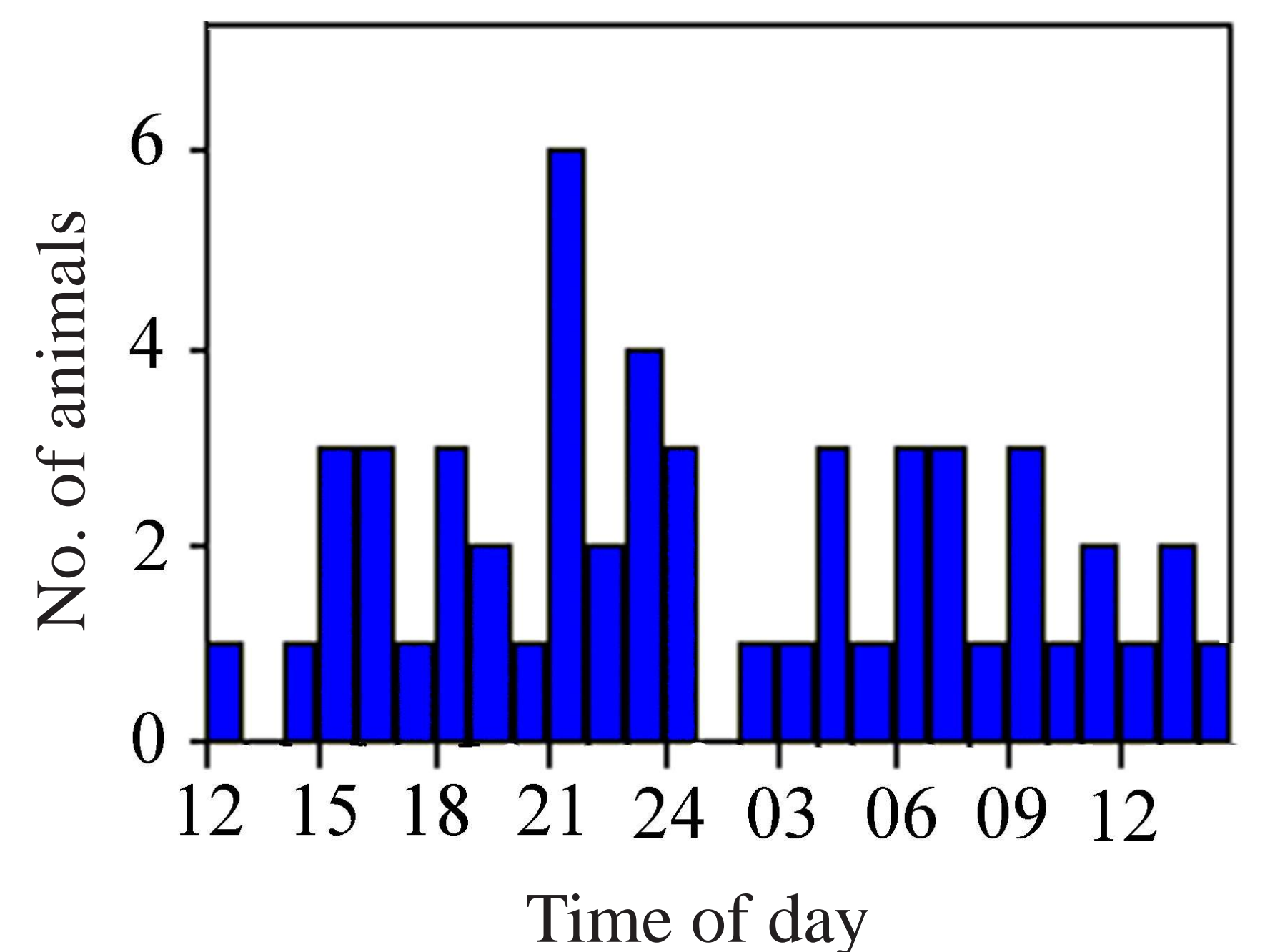
Fjöldi eggja sem hvert dýr ber er breytilegt, eða 2 - 18 eftir stærð dýrsins.

Egg eru borin í eggjapokum sem eru umbreyttit fætur.

Eggjapokunum er nuddað við mosa eða steina á botninum og eggin límd á yfirborðið.

Öllum eggjum sem dýrið ber er verpt í einu

Eggjum er verpt oft, stundum nokkrum sinnum á sólarhring.

Varp 20 dýra í einn sólarhring, 1 til 5 sinnum hvert.

Heimildir

Árni Einarsson. 1979. Náttúrufræðingurinn 49:105-111.

Fryer, G. Fil. Trans. R. Soc. Lond. 321: 27-124.